

Rapla 50

EESTI VABARIIGI

+ RAPLA MAAKONNAVALITSUSE

sestus

M Ä Ä R U S

18. 09. 1990. a. nr. 158

+ Jalase küla kaitseala moodustamine ja põhimääruse kinnitamine

Võttes aluseks Eesti Kultuuriministeeriumi ettepaneku
Maakonnavalitsus m ä ä r a b:

Moodustada Jalase küla kaitseala ning kinnitada
kaitseala põhimäärus esitatud kujul.

Maavanem

H. Öunapuu

Maasekretär

K. Öunapuu

JALASE KÜLA KAITSEALA PÕHIMÄÄRUS

Üldsätted

1. Jalase küla kaitseala on kinnitatud Rapla Maakonna-valitsuse määrusega nr. 158 18.09.90.a. Eesti Kultuuri-ministeeriumi kirjalikul ettepanekul, kirja nr. 4-6/II-39, 31.07.1990.a. alusel.
2. Jalase küla kaitseala kuulub Rapla maakonna Raikküla külanõukogu piirkonda paiknedes Kabala ühismajandi ja Kuusiku metskonna territooriumil. Kaitseala moodustavad Jalase külas paiknevad praegused ja endised talukohad koos lähedaste põldude, metsade, heina- ja karjamaadega. Küla kaitseala üldpindala on 17,8 km². Seda piirab põhjast ja läänest kaitsetsoon, pindalaga 12,8 km² - Sõbesoo, Parka ja Kõrvetaguse raba, millest sõltub kaitseala põhja- ning pinnavee režiim.
3. Küla kaitseala tegevust juhib ühiskondlikult küla- volikogu, mille koosseisu kuuluvad Muinsuskaitse Jalase Külaseltsi liikmed ning teadus- ja looduskaitseõunikud.
4. Maavaldajatel lähtuda oma tegevuses kaitseala üles- anetest ja kaitsekorralduse sätetest.

Kaitseala ja kaitsetsooni ülesanded ning kaitse

korraldus

5. Säilitada Jalase külamaastik, mis peegeldab asustuse ja maakasutuse väljakujunemist Lõuna-Harjumaal loometsade piirkonnas mitme aastatuhande vältel.
6. Soodustada küla arendamise eesmärgil selle piir- konna ajaloo ja looduse kui terviku igakülgset teaduslikku uurimist.
7. Teenida üldkultuurilisi, eeskätt hariduslikke, looduskaitse- keskkonnaõpetuslikke, majanduslikke (mitte turistlikke) eesmärke.
8. Tagada kultuurilooliselt, etnograafiliselt, arheo- loogiliselt, geoloogiliselt, hüdroloogiliselt, mullastiku- liselt, metsanduslikult, botaaniliselt jm. tähtsate objektide ja alade säilitamine ja kaitsmine teaduse, kultuuri ja majanduse huvides.

9. Hoolditseda kaitset väärivate objektide tähistamise ja korrashoiu eest.
10. Säilitada põllu- ja metsamaade ökoloogiline tasakaal ja taastada traditsiooniline väikepõllundus (mahepõllunduse iseloomuga).
11. Säilitada küla ja talude etnograafiline ilme. Talude taastamisel ja uute hoonete ehitamisel lähtuda eesti küla põlistest traditsioonidest. Vältida põliskülale mitte iseloomulike ehitiste rajamist.
12. Säilitada ja tähistada kaitsealal leiduvad arvukad arheoloogilised mälestised ning põlised taluasemed ja tööpaigad.
13. Säilitada ja tähistada kaitsealal tähelepanuväärsed loodusemälestised nagu karstivormid, abrud, looduslikus asukohas paiknevad suured rändrahnud, kiviülvikud, astangud ja muud huvitavad pinnavormid.
14. Säilitada mitmepalgelised loometsad, kadastikud, lodumetsad, sood, rabad ja muud märgalad, allikad ning nende looduslikud taimekooslused.
15. Säilitada ja hooldada talude juures, metsades, külateede, ääres kasvavad põlispuid, metsaribad ja puiesteed.
16. Säilitada kõik vanad piirimärgid - ristikivid, vanad kiviaiad ja ajaloolise tähtsusega kivivared - muistse maakasutuse jäljed.
17. Mitte teha kaitsealal ja kaitsetsoonis külamaastiku traditsioonilist ilmet ja ökoloogilist tasakaalu muutvaid kuivendus- ja kultuurtehnilisi töid, metsade lageraiet, ojade, põliste teede ja metsaradade õgvendamist, truupide-sildade hävitamist. Korrastada kultuurtehnikast risustatud paigad.
18. Maavarade kaevandamine ja nende kasutamine toimub üksnes kohalikuks otstarbeks, kooskõlastatult külavolikogu, valla ja maakonna looduskaitsevalitsusega.
19. Põhjavee kaitseks on keelatud ülemäärane väetamine, märkkemikaalide kasutamine, väetamine lumele ning suurte sõnniku välihoidlate rajamine.

20. Keelata prahivedu metsa, endistesse paemurdudesse, karstilehtritesse jt. selleks mitte ettenähtud kohtadesse. Sisse seada keskkonda säästev jäätmemajandus.

21. Kaitseala piirid ja eriti tähtsad objektid tähistatakse põhimaakasutusega kaartidel ja looduses kooskõlastatult maakonnaavalitsuse, valla, külavolikogu ja maavaldajaga.

22. Kaitseala põhimaaruse täitmist kontrollib kaitseala volikogu koos kohalike usaldusmeeste ning maakonna loodus- ja kultuurimälestiste kaitse inspektoritega. Kaitsealaga seotud küsimusi lahendab küla- ja valla volikogu teadusnõunike ja maakonnaavalitsuse kaasabil.

23. Kaitseala režiimi täitmine on kohustuslik kõikidele maavaldajatele, kaitsealal tegutsevatele ametkondadele ning kaitsealal viibivatele isikutele.